

Oddelek za zgodovino

Krajša zgodovina oddelka in predmet poučevanja

Slovensko znanstveno zgodovinopisje se je pod vplivom avstrijske zgodovinske šole začelo razvijati že v sedemdesetih in osemdesetih letih 19. stoletja, toda šele z ustanovitvijo Univerze v Ljubljani 1919 so bili ustvarjeni pogoji, ki so omogočali načrtno vzgajanje znanstvenega in pedagoškega kadra v slovenskem jeziku. Z vzpostavitvijo Univerze in študija zgodovine je bilo raziskovanje preteklosti slovenskega naroda in slovenskega prostora dokončno institucionalizirano in postavljeno v središče znanstvenega interesa.

Zgodovina je bila ena izmed trinajstih znanosti, med katerimi so lahko leta 1920 izbirali prvi slušatelji Filozofske fakultete. Za prvega profesorja na Historičnem seminarju, kot se je sprva imenoval oddelek, je bil postavljen takrat že uveljavljeni raziskovalec zgodnjerednjeveške slovenske zgodovine Ljudmil Hauptmann, ki se mu je v zimskem semestru 1920 kot profesor za zgodovino Srbov in Hrvatov pridružil Nikola Radojčić, v naslednjem semestru pa še Nikolaj Mihajlovič Bubnov, ruski begunec iz Kijeva, ki je kot medievist svetovnega slovesa prevzel predavanja iz antične zgodovine. Nekaj let pozneje sta Hauptmanna, ki je odšel v Zagreb, ter Bubnova, ki se je upokojil, zamenjala Milko Kos in Balduin Saria. Kadrovska sestava ter notranja organizacija Historičnega seminarja, ki se je delil na katedro za antično zgodovino, za srednjeveško zgodovino ter za zgodovino južnoslovanskih narodov, je ostala nespremenjena vse do leta 1937, ko se je seminarju pridružil Fran Zwitter ter prevzel novoformirano katedro za zgodovino novega veka. Čeprav katedra za slovensko zgodovino formalno ni obstajala, se je zlasti Milko Kos posvečal izključno raziskovalnim problemom, povezanim s slovensko srednjeveško zgodovino. Šele z Zwitterovim prihodom se je ob pritegnitvi modernih metodoloških konceptov začelo v

študijski proces vključevati tudi problematiko novejših zgodovinskih obdobj.

Po drugi svetovni vojni se je moral oddelek dejansko na novo kadrovsko vzpostaviti, saj sta Radojčić in Saria ob začetku vojne Ljubljano zapustila. Milku Kosu sta se pridružila Gregor Čremošnik in Josip Klemenc, leta 1948 pa se je na fakulteto vrnil tudi Zwitter. Obstoječim katedram sta bili dodani dve novi, in sicer katedra za zgodovino Slovencev ter kot prva v takratni Jugoslaviji tudi katedra za zgodovino narodnoosvobodilnega boja. Prvo je prevzel Bogo Grafenauer, drugo pa Metod Mikuž. Kljub političnim pritiskom so se sodelavci oddelka pri svojem raziskovalnem delu bolj ali manj opirali na izhodišča iz časa pred drugo svetovno vojno. V središču njihovega zanimanja je bila še vedno zgodovina slovenskega naroda in posamezne z njo povezane teme, od naselitve Slovanov v Vzhodne Alpe, položaja kmečkega prebivalstva in njihovih uporov v poznem srednjem veku in zgodnjem novem veku do narodnega gibanja v 19. stoletju ter gospodarske in družbene zgodovine v prvi polovici 20. stoletja. S svojimi ugotovitvami so sodelovali pri obsežnih sintetičnih delih slovenskega zgodovinopisja (*Zgodovina slovenskega naroda, Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev*). Vse od ustanovitve *Zgodovinskega časopisa*, ki se je po 1947 uveljavil kot osrednja strokovna revija slovenske zgodovinske stroke, so bili sodelavci oddelka njegovi glavni sooblikovalci. V šestdesetih in sedemdesetih letih se je oddelek postopoma kadrovsko okrepil in se po manjši krizi v osemdesetih letih, ki je bila posledica menjave generacij, ustalil v današnjem obsegu. Danes poleg kateder za antično, srednjeveško in zgodnjenovoveško zgodovino oddelek sestavljajo še katedre za zgodovino 19. stoletja, sodobno zgodovino ter didaktiko zgodovine.

V letih po drugi svetovni vojni je bil študij zgodovine podvržen številnim organizacijskim in vsebinskim reformam, vedno pa se je sledilo želji, da bi se študentje v študijskem procesu srečali z

vseml zgodovinskimi obdobji, ki so se glede na vsebinske poudarke običajno delili na tri večje geografske sklope, na slovenski prostor z Vzhodnimi Alpami, na prostor jugovzhodne Evrope ter na preostali svet. Vsa leta je oddelek veliko pozornost posvečal tudi praktičnemu usposabljanju bodočih učiteljev zgodovine ter didaktiki zgodovine, ki jo je sprva pokrival zunanji sodelavec, po 1976 pa redno zaposleni predavatelj.

Zadnja velika sprememba študija je bila izvedena 2009 s t. i. bolonjsko reformo. Danes je tako študij zgodovine organiziran v treh stopnjah (dodiplomski, magistrski, doktorski študij). Na dodiplomskem študiju dobijo študenti osnovni pregled nad vsemi zgodovinskimi obdobji, magistrski študij pa je že namenjen specializaciji. Svoje znanje lahko nadgradijo na različnih smereh ali pa se na pedagoških programih usposobijo za poučevanje zgodovine na osnovnih in srednjih šolah. Doktorski študij, ki je zasnovan zelo individualizirano, je namenjen reševanju posameznih znanstvenih vprašanj in ustvarjanju novega zgodovinskega vedenja. Letno je na različnih programih in smereh v študij zgodovine vključeno preko 500 študentov.

V zadnjih desetletjih se je spekter raziskovalnih področij, s katerimi se ukvarjajo člani oddelka, bistveno razširil in ni več vezan izključno na vprašanja nacionalne zgodovine. S svojimi raziskavami so vpeti v širši prostor Vzhodnih Alp, Furlanije, Dalmacije in jugovzhodne Evrope. Preko različnih programov in projektov sodelujejo z različnimi institucijami doma in v tujini. Na ta način so vpeti v širše mednarodne raziskovalne tokove, sledijo sodobnim raziskovalnim trendom v svetovni historiografiji in jih po svojih močeh tudi sooblikujejo. Znanstveni rezultati pričajo o njihovi uspešnosti.

izr. prof. dr. Janez Mlinar

Katedre

- Katedra za antično zgodovino in zgodovino starega veka
- Katedra za zgodovino srednjega veka in za pomožne zgodovinske vede
- Katedra za zgodovino zgodnjega novega veka
- Katedra za zgodovino 19. stoletja
- Katedra za sodobno zgodovino
- Katedra za didaktiko zgodovine

Trenutni raziskovalni projekti in mednarodna sodelovanja

- raziskovalni program *Slovenska zgodovina* (P6-0235)
- raziskovalni projekt *Napravite mi to deželo nemško ... italijansko ... madžarsko ... hrvaško! Vloga okupacijskih meja v raznarodovalni politiki in življenju slovenskega prebivalstva* (J6-8248)
- bilateralni projekt *Določanje republiških in državnih meja BiH in Slovenije s Hrvaško (1945–2018): historičen vpogled v sedanost*
- bilateralni projekt *Gore pri določanju identitete Slovenije in Črne gore*
- bilateralni projekt *Oblikovanje Jugoslavije in jugoslovanstva v srbskih in slovenskih narativnih virih*
- evropski projekt *EIRENE Post-war transitions in gendered perspective: the case of the North-Eastern Adriatic region*
- mednarodni program študentske izmenjave ERASMUS+
- koordinacija dveh Ceepus mrež: Ceepus AT-1101 in Ceepus HU-1306-01-1819

Knjižne zbirke, znanstvene revije

- Historia (knjižna zbirka)

Študentske dejavnosti in društva

- Društvo študentov zgodovine – ISHA
- Klub alumnov oddelka

Seznam zaposlenih

- doc. dr. Kornelija Ajlec (od 2010)
- doc. dr. Bojan Balkovec (od 1987)
- Špela Bezjak, mlada raziskovalka (od 2018)

- mag. Maja Božič, bibliotekarka (od 2006)
- doc. dr. Alenka Cedilnik (od 2000)
- doc. dr. Ana Cergol Paradiž (od 2009)
- izr. prof. dr. Mitja Ferenc (od 2001)
- asist. dr. Božidar Jožef Flajšman (od 2017)
- asist. Ana Jenko Kovačič, mlada raziskovalka (od 2015)
- izr. prof. dr. Sašo Jerše (od 1998)
- Polona Kaplar, strokovna sodelavka (od 2018)
- doc. dr. Jernej Kosi (2006–2011, od 2013)
- mag. Ana Marija Lamut, bibliotekarka (od 2011)
- doc. dr. Milan Lovenjak (od 2017)
- doc. dr. Peter Mikša (od 2009)
- doc. dr. Dušan Mlacović (1994–1999, od 2008)
- izr. prof. dr. Janez Mlinar (1997–2001, od 2004)
- Matej Petrič, mladi raziskovalec (od 2017)
- dr. Matteo Perissinotto, raziskovalec (od 2018)
- red. prof. dr. Božo Repe (od 1996)
- dr. Jelena Seferović, raziskovalka (od 2018)
- doc. dr. Irena Selišnik (od 2009)
- izr. prof. dr. Rok Stergar (od 1998)
- doc. dr. Urška Strle (od 2013)
- mag. Barbara Šatej, bibliotekarka (od 1996)
- akad. prof. dr. Peter Štih (od 1985)
- doc. dr. Marko Štuhec (od 1984)
- dr. Petra Testen Koren (od 2018)
- Neža Trdin, samostojna strokovna sodelavka (od 2017)
- red. prof. dr. Danijela Trškan (od 2002)
- Jasna Vanček, samostojna strokovna delavka (od 2007)
- asist. Maja Vehar, mlada raziskovalka (od 2016)
- red. prof. dr. Marta Verginella (od 1995)
- dr. Dagmar Wernitznig, raziskovalka (od 2018)
- doc. dr. Žiga Zwitter (od 2010)

Študijski programi

1. stopnja	2. stopnja
Zgodovina – enopredmetni	Zgodovina – enopredmetni
Zgodovina – dvopredmetni	Zgodovina – enopredmetni pedagoški
	Zgodovina – dvopredmetni pedagoški
	Zgodovina Jugovzhodne Evrope – skupni
3. stopnja	
Humanistika in družboslovje – interdisciplinarni	Področje: Zgodovina